

Posebne številke:
Navadne Din 1-
ob nedeljah Din 1-50.
Naročila se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poslaniha plačana v gotovini.

Posebne številke:
Navadne Din 1-
ob nedeljah Din 1-50.
UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru,
Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon intern. št. 278.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, priljubljeno. Telefon
št. 24. — SHS poštna številka
številka št. 1237.
Na naročila brez denarja se ne
odgovarja. — Rokopisi se ne vračajo.

TABOR

Leto: IV.

Maribor, sredo 3. oktobra 1923.

Številka: 223.

Zadnje četrtletje

Je nastopilo in s tem čas, ko se obnavlja naročba listov. Prosimo vse stare naše naročnike, da sedaj v tem času širijo naš list, edini slovenski dnevnik ob severni meji. Naznanite nam naslova novih naročnikov ali pa takih ljudi, ki bi jim poslali list na ogled!

Uprava "Taboraz".

Francozi v Poruhrju.

V naših listih, posebno v nemških, se pojavljajo tu in tam o sedanjih gospodarskih razmerah v Nemčiji članki, iz katerih veje duh nemške propagande. Tako piše "Marburger Zeitung" št. 220 dne 29. septembra 1923 o porazu Nemčije v velikanskem gospodarskem dvoboju v ruhrskem ozemlju pod naslovom "Ein Sieg der Börse" med drugim to-le: "Francija, najzagrizenjši med vsemi sovražniki nemškega naroda, je diktirala mir, kakor ga svet še ni doživel," in dalje: "cela armada, oborožena do zob, je vkorakala v ruhrsko ozemlje," in: "vzrled, ki ga je dala Francija, ni posnemanja vreden in morda pride enkrat čas, da Francija ne bo vesela zmage, ki jo je izvojevala v Poruhrju, čas, ko se nam bo studil ta neopaki boj kot degeneracija in povratek v najhujše čase barbarstva in bo žigosan kot svarični vzgled."

Da naše občinstvo, ki čita nemške liste, sliši tudi glas z druge strani in lažje sodi, kje je pravica, podamo tukaj nekatere opazke, podprte s številkami, iz katerih je razvidno, kakšne vzglede so imeli Nemci, ko so oni zmagali.

V 17. mirovni pogodbi sklenjene leta 1871 v Frankfurtu je zahtevala Nemčija, da plača premagana Francija 10 odstotkov vojne odškodnine, tj. 500 milijonov francov, trideset dni po vzpostavitvi vladne avtoritete v Parizu; 1 milijardo tekom leta 1871; 500 milijonov 1. marca 1872 in ostale 3 milijarde 2. marca 1874.

Evakuacija zasedenega francoskega ozemlja je bila urejena v pogodbi takole:

1. Severni departementi (Somme, Seine-Inférieure, Eure) se izpraznijo po izplačilu prvih 500 milijonov;

2. zapadni departementi (Oise, Seine-et-Oise, Seine-et-Marne, ki obdajajo mesto Pariz in utrdbe tega mesta) se izpraznijo takoj, ko se bo zdel nemški vladi red v Parizu dosti utrjen, da so zagotovljena izplačila, za vsak slučaj pa po izplačilu tretje pol-milijarde;

3. vsi drugi zasedeni departementi (ednajst, tj. cela severo-vzhodna Francija) naj služijo kot jamstvo do izplačila ostalih treh milijard. Toda izprazniti se lahko pred tem rokom proti zagotovljeni finančni garanciji.

Nemška okupacijska vojska naj bi bila po mirovni pogodbi:

1. dne 15. junija 1871: 500 tisoč mož in 250 tisoč konj;

2. po izplačilu prve pol milijarde 150 tisoč mož in 50 tisoč konj;

3. po tem roku naj se znižuje število vojske sorazmerno odplačilu dolga do 50 tisoč mož in 18 tisoč konj.

Francija je odplačala vojno odškodnino po sledeči razporeditvi:

znesek	za izplačilo določen datum	datum izvršenega izplačila
500	15. julija 1871	15. julija 1871
1000	31. decembra 1871	1. septembra 1871
500	1. maja 1872	6. marea 1872
500	2. marea 1874	1. avgusta 1872
500	"	1. januarja 1873
500	"	1. marea 1873
500	"	10. maja 1873
1000	"	5. septembra 1873

Število nemških zasedbenih čet (ki so

Železničarska pragmatika sprejeta v Narodni skupščini.

Izjave prometnega ministra o stavki pomorcev.

Beograd, 2. oktobra. (Izv.) Danes ob pol 10. uri dopoldne je otvoril predsednik narodne skupščine nadaljevanje včerajšnje seje. Po končanih formalnostih je prometni minister odgovarjal na vprašanje dr. Grisogona glede pomorske stavke, ter izjavil, da ni mogel pristati na zahtevo glede militarizacije pomorskega prometa, ker bi s tem prejudiciral stavkujočim. On je predložil vso zadevo ministrskemu svetu, ki je izvolil medmistrski komite, kateri je po dovršeni preiskavi predložil začasne odredbe. Prometni minister tudi teh ni hotel na lastno pest izvršiti, ampak je prepustil zadevo ministrskemu svetu v odločitev. Ti predlogi so sli za tem, da bi se v področju prometnega ministrstva ustanovil poseben oddelek za pomorski in parobrodni promet, ki naj bi izdelal zakonski osnutek o reorganizaciji pomorskega prometa, nadalje, naj bi se z brodolastniki sklenila pogodba za transport pošte in vojaštva, dolgov brodolastnikov naj se likvidirajo in takoj izplača subvencija v znesku 15 milijonov dinarjev, dočim naj se v prihodnji proračun stavi v ta namen postavka 40 milijonov dinarjev; brodolastniki pa se morajo pisмено obvezati, da bodo izboljšali materijalni položaj pomorskega osebja. — Dr. Grisogono se je z odgovorom le deloma zadovoljil. Nato je narodna skupščina prešla na dnevni red: razprava o železničarski pragmatiki.

POSOJLO ZA INDUSTRIJSKE KREDITE.

Beograd, 2. oktobra. (Izv.) Kakor se doznava, odpotuje te dni delegacija Narodne banke v Prago v svrhu pogajanj z zvezo češkoslovaških bank v zvezi s posojila 70 milijonov Kč za industrijske kredite. Pogajanja je uvedel bivši finančni minister dr. Kumanudi, toda vsled spremembe vlade so bila pozneje prekinjena in se bodo šele sedaj nadaljevala.

PREISKAVA INCIDENTA MED RADIKALCI IN MUSLIMANI.

Beograd, 2. oktobra. (Izv.) Danes dopoldne je podpredsednik narodne skupščine vodil preiskavo včerajšnjega incidenta na seji narodne skupščine med radikalnim poslancem Majkičem in muslimanskim poslancem dr. Spaho. Zasižanih je bilo več poslancev. Preiskava še ni končana ter se nadaljuje. Radikalci skušajo vso zadevo obrniti in valiti krivdo na muslimane.

OSTRE ODREDBE GENERALNEGA DRŽAVNEGA KOMISARJA NA BAVARSKEM.

Monakovo, 2. oktobra. (Izv.) Generalni državni komisar je izdal naredbo, ki določa za veleizdajo smrtno kazen.

Monakovo, 2. oktobra. (Izv.) Korrespondenz Wilhelm poroča: Generalni državni komisar je izdal naredbo, s katero prepoveduje stavke, izprijte ali kakršnokoli sabotažo, bodisi v državnih ali zasebnih podjetjih. Namen te odredbe je, doseči čimprej zopet normalno stanje v Poruhrju, kjer hujskajo komunisti delavstvo k stavkam. Odredba določa zelo stroge denarne in zaporne kazni. V posebnih slučajih je predvidena težka ječa do 20 let. Če je stavka povzročila smrt kakšnega človeka, se kaznuje krivec s smrtno kaznijo.

Monakovo, 2. oktobra. (Izv.) Generalni državni komisar je odredil razpust vseh komunističnih in socialističnih obrambnih organizacij. Orožje se zapleni v korist države. Vsakdo, ki bi pripadal

ležničarski pragmatiki. Po prečitjanju poročil je povzel besedo prometni minister dr. Velizar Janković, ki je ponovil samo svoj eksponat v zakonodajnem odboru. Za njim so podali v imenu svojih klubov kratke izjave poslanci Ljuba Davidović (demokrat; Žebot (klerikalec), Hrasnica in Cega Kokanović. Ljuba Davidović je izjavil v imenu demokratskega kluba, da njegov klub ne more glasovati za ta zakon, ker ne štiti v zadostni meri interesov železniških uslužbencev, ki so še nadalje izročeni samovolji ministrstva. S tem zakonom hoče vlada dobiti samo nekaj privilegij nad železniškim osebjem, ki bo moralo podati izjavo, da se priznava k radikalni stranki, ali pa bo odpuščen. V imenu večine je izjavil poslanec Vlado Košić, da bo glasoval za zakon. Po repliki poročevalca so še govorili prometni minister Janković, poslanec Davidović in Žebot, nakar je predsednik odredil glasovanje. Skupno je glasovalo 179 poslancev in sicer 109 za, 70 pa proti. S tem je bil zakon sprejet. Predsednik narodne skupščine je nato predlagal konstituiranje odsekov za pretesanje konvencije z Avstrijo in zakonskega načrta Ljube Davidovića in tovarišev. Ob 12. uri je bila seja zaključena. Prihodnja seja jutri dopoldne ob 9. uri. Na dnevnem redu je zakon o taksah.

še nadalje kakli taki tajni organizaciji ali take organizacije snoval, zapade najstrožji kazni.

KOMUNISTIČNI IZGREDI V PORUHRJU.

Braunschweig, 2. oktobra. (Izv.) Ker je policija v Wolfenbüttlu prepovedala komunistična zborovanja, so komunisti na povratku v mesto napadli več meščanov in oblegali meščanske hiše. Ko je intervenirala policija, jo je množica napadla, tako, da je bila policija prisiljena rabiti orožje. Tudi v Halberstadtu je prišlo do krvavih komunističnih izgredov, ki jih je končala policija z orožjem. Več policijskih uradnikov je bilo težko ranjenih.

NEMCIJA ŽELI NOVA POGAJANJA S FRANCIJO.

Pariz, 2. oktobra. (Izv.) Berlinski dopisnik "Petit Parisien" doznava, da je državni tajnik Maltzahn včeraj posejil francoskega poslanika ter mu officialno sporočil željo nemške vlade, naj bi se uvedla pogajanja v svrhu obnove dela v Poruhrju.

Obdavenje žganja.

Beograd, 2. oktobra. (Izv.) Danes popoldne se je sestel odbor šestorice radikalne stranke, ki bo razpravljala o obdavenju žganja, ki je naletele pri nekaterih radikalnih poslancih na hudoppor.

Ostavka izvršilnega odbora fašistovske stranke.

Rim, 2. oktobra. (Izv.) Izvršilni odbor fašistovske stranke je danes podal ostavko, ki jo je Mussolini brez nadaljnega sprejel.

BORZA.

Curich, 2. oktobra. (Izv.) Sklepni tečaj. Pariz 33.40, Beograd 6.35, London 25.49, Berlin 0.000002, Praga 16.775, Milan 25.49, Newyork 560, Dunaj 0.00785, žig. K 0079.

Zagreb, 2. oktobra. Pariz 5.27—5.30, Svica 15.35—15.50, London 3.86—3.88, Berlin 0.002—0.006, Dunaj 0.1190—0.1210, Praga 2.57—2.61, Milan 3.87—3.94, Newyork 84.50—85.

bile menda tudi do zob oboroženi), je pa razvidno iz te-le razporeditve:

reki	mož	konj	vsote, ki jih je Francija dnevno plačevala v frankih
od 15. junija do 1. oktobra 1871	500.000	150.000	1.250.000
od 1. oktobra do 1. decembra 1871	120.000	140.000	310.000
od 1. decembra 1871 do 1. jan. 1872	80.000	30.000	215.000
od 1. januarja 1872 do konca jul. 1873	50.000	18.000	106.500
od konca julija do 16. septembra 1873 evakuacija			

Iz tega posnamemo:

1. da je Nemčija evakuirala zasedeno ozemlje strogo v sorazmerju s francoskimi plačili;

2. da je popolnoma zapustila francosko ozemlje še le po izplačilu cele vojne odškodnine;

3. da je Francija, ki tudi ni radevolje podpisala miru, ampak prisiljena in pod nemškim pritiskom, odplačala celo vojno odškodnino, ki je tudi bila za tedanja čas ogromna, dve in pol leti po podpisu mirovne pogodbe in šest mesecev pred v pogodbi določenim rokom.

Tako je bilo leta 1871 po nemški zmagi. Kaj pa se je zgodilo po svetovni vojni?

1. Versailles-ska mirovna pogodba je stopila v veljavo 10. januarja 1920. Tega dne so štele zavezniške čete, ki jih je morala Nemčija vzdrževati: francoske 96 tisoč mož, ameriške 12 tisoč, angleške 8530, belgijske 15.530 mož, skupaj 132.375 mož, dočim je morala Francija 1. 1871 vzdrževati od 15. junija do 1. okt. 500 tisoč mož; ta razlika je še značilnejša, če pomislimo, koliko večje so bile vojskujoče se armade leta 1918 nego leta 1871.

2. Do sedaj, to je štiri leta po podpisu mirovne pogodbe, Francija še ni dobila ničesar za svoje reparacije (obnovo opustošenih pokrajin). Vsote, ki jih je Nemčija plačala, ne krijejo niti popolnoma stroškov zasedbenih čet.

3. V obeh vojnah so se boji vršili izključno na francoskih tleh in Nemčija ni utrpela nobene materijalne škode. Toda po prvi vojni je morala plačati porazena Francija, čigar najbogatejše in najproduktivnejše pokrajine so bile opustošene in po Nemčiji zasedene, Nemčiji vse vojne stroške, to je izdatke Nemčije za mobilizacijo in vzdrževanje armad in zasedbene stroške; in Francija je izvršila ta plačila v dveh in pol letih po podpisu mirovne pogodbe. Po drugi vojni ne zahteva zmagovita Francija od Nemčije povračila svojih vojnih izdatkov, ampak edino-le svote, ki so potrebne za obnovo opustošenih pokrajin in industrijskih naprav, ki so jih Nemci še pred umikom namenoma in metodno uničili; Nemčija pa, ki ji je ostal po vojni ves gospodarski aparat skoraj nedotaknjen, plačuje komaj stroške za vzdrževanje okupacijskih čet, ki so mnogo manj številne nego nemške v Franciji leta 1871.

Francija je po svojem porazu leta 1871 napela vse sile, da čim hitreje poplača svoj dolg in se znebi sovražnih zasedbenih čet, Nemčija pa se je po zgubljeni vojni z zvijačo hotela odtegniti svojim obveznostim in je po lastni krivdi zabredla v sedanjí obupni položaj. In pripomniti je treba, da je gospodarski položaj obupen samo za državo in en del nemškega naroda, dočim je drugi del znal izkoriščati položaj in si je nakopičil velikanska bogastva doma in posebno v tujini; in ta del nemškega naroda je v prvi vrsti kriv sedanjí žalostnih razmer v Nemčiji, ne pa Francija in reparacije, ki jih Nemci do sedaj niti plačali

nisu. Kdor pa išče vzgledov miru, kakor ga svet še ni doživel, ta naj prečita mirovne pogoje, ki so jih naložili Nemci še v svetovni vojni Rusom in Rumunom, prav čedne vzglede barbarstva pa lahko najde v zgodovini pustošenja, ki so je izvršili Nemci v severovzhodnem delu Francije. Zagrizeno sovraštvo gotovih nemških slojev napram Francozom in vsem narodom, ki se nočejo kratkoročno pokoravati njihovim razliknim »Drangom«, je pa tudi pri nas zelo dobro znano.

Politične vesti.

* **Zopet škandal v narodni skupščini.** V seji narodne skupščine v ponedeljek 1. tm. se je poslanec Pavlovič opravičil zaradi svojega žaljivega medklica v sobotni seji na naslov muslimanov. Predsednik je proglasil s tem incident za končan. V tem hipu pa je radikalni poslanec Grgurevič zaklical: »Pavlovič je imel popolnoma prav! in radikalni poslanec Majkić je zavpil na muslimane: »Ubili bi vas morali!«. Naravno je to zopet izzvalo nov vihar med muslimani. Podpredsednik skupščine Bašić je dobil nalog, da stvar preišče in pride zadeva na dnevni red današnje seje.

* **Likvidacija pokrajinske uprave v Ljubljani.** Vlada je glasom zadnjih vesti odredila, da se morajo zbrati vsi podatki za predstoječo likvidacijo pokrajinskih uprav v Zagrebu in Ljubljani v smislu čl. 134 ustave in zakona o razdelitvi države. Pokrajinske uprave v Splitu in Sarajevu bi bile morale biti že koncem septembra likvidirane.

* **Značilno priznanje.** Koncesije, ki jih daje radikalna vlada neslovanskim strankam, so začele celo radikale same bosti v oči. Radikalna »Tribuna« pravi: »Zdi se, da hočejo Nemci in džemijet izkoristiti težko vladino situacijo in zaostrenost med slovanskimi strankami in svojo podporo vladi čim najdražje odkupiti. V našem parlamentarnizmu ta način žal vedno uspeva na škodo države in narodnih interesov.« To pomeni, da so tudi pri najnovejših radikalno-nemških kravih kupcih zopet trpeli naši narodni interesi, kar smo mi vedno trdili. Priznanje radikalnega lista je vsaka kor dragočeeno.

* **V današnji seji narodne skupščine** (2. tm.) je na dnevnem redu zakon o prometnem osebnju (železničarska pragmatika).

* **Povišanje poslanskih dijet** je sklenil administrativni odbor narodne skupščine v seji 1. tm. Dnevni se zvišajo na 100 D dnevno. Poslanci, ki so člani odsekov, dobe v času, ko ni plenarnih sej, ampak samo seje odsekov, povrh še 60 D dnevno.

* **Spor med radikali in Nemci.** Beograjski listi poročajo, da so se radikali s džemijetovi popolnoma sporazumeli, s Nemci pa so se pogajanja definitivno

razbila, ker so bile nemške zahteve za sodelovanje z vlado — naravnost predrzne. Nemci so zahtevali razne nove šole (tudi v Sloveniji), nemško uradovanje za nemške stranke v vseh uradih, razpust raznih narodnih organizacij itd.

* **Naraščanje nesoglasja v radikalnem klubu.** Čeprav se je Pašiću posrečilo zaenkrat zadušiti »upore« v radikalnem klubu ter zopet zlepliti sovražne skupine, s tem kriza v radikalnem klubu še ni odstranjena in tudi še ne rešena. Nasprotno, vse beograjsko časopisje, tudi radikalno, priznava, da se nesoglasja med poedinimi grupami radikalnega poslanskega kluba dan za dnem bolj povečavajo in da mora prej ali slej priti do popolnega razkola. Intrige proti nekaterim ministrom s strani poslancev ter intrige ministrov in poslancev med seboj zavzemajo vedno večje dimenzije. Pašićev stališče je silno težko in v beograjskih političnih krogih resno dvomi, da bi zamogel Pašić zmagati tudi tedaj, če bi prišlo do večjega spora. Če se Pašić umakne, se radikalna stranka, tako se splošno sodi, sploh razbije.

* **Trgovinska pogodba s Poljsko sprejeta.** V ponedeljkovi seji narodne skupščine je bila na dnevnem redu trgovinska pogodba s Poljsko, za katero so glasovale vse stranke.

* **Ameriški bankirji proti izolaciji Evrope.** Zveza ameriških bankirjev je na svojem letnem zborovanju sprejela resolucijo, v kateri poziva vlado, naj opusti svojo izolacijsko politiko in se pozitivno udeleži delovanja reparacijske komisije. Vlada naj prevzame odgovornost za rešitev reparacijskega problema, ki onemogoča konsolidacijo evropskega miru in obnovo Evrope sploh, ter naj imenuje svoje člane v reparacijsko komisijo. Kongresa se je udeležilo krog 4000 bankirjev iz cele Amerike.

* **Gibanje reakcije v Avstriji.** V nedeljo so nemški nacionalci na Dunaju priredili demonstracije, katerih se je udeležilo krog 60.000 ljudi, in sicer 14 čet vojakov, Hackenkrenzlerji itd. Vrtila so se zborovanja, na katerih se je govorilo proti francoski politiki v okupiranem ozemlju, za priključenje Avstrije k Bavarski itd.

* **Rumunski fašisti.** Preiskava proti rumunskim generalom, ki so hoteli po španskem in italijanskem vzgledu izvesti preobrat, je končana. Obtožene vojaške osebnosti so stale v zvezi z rumunskimi fašisti, ki so organizirani popolnoma po italijanskem vzorcu in razdeljeni na legije, katerim stoji na čelu protokol, vrhovni šef vse organizacije pa je konzul. Organizacija ima v svojih legijah 40.000 tisoč mož.

* **Iz albanskega parlamenta** se izve, da se pripravljata sprememba volilnega reda. Ministrska kriza je končana. Odstopil je vojni minister, na njegovo mesto je prišel podpolkovnik Mustafa Arnaftas.

slal njegov beograjski poslanik kot dokumente zanesljivega vohuna. Aehrenthal jih je predal zgodovinarju Friedjungu v porabo. Ko pa so se v Friedjungovem procesu v Zagrebu smešno razbile obtožbe proti »velikosrbski propagandi«, ki ni obsegala le Srbije, ampak baže tudi Hrvatsko, je bilo jugoslovansko vprašanje za Aehrenthala za enkrat spet odpravljeno. Po Galiciji se je vozil grof Bobrinski. Prinašal je z ruskim denarjem ruska sorodnostna čustva, ki bi naj služila bratskemu zblizanju. Car je daroval, da bi posedale tudi rusinske cerkve v Galiciji umetnine, cirilska sveta pisma s težkimi zlatimi križi. Car je bil duševni nadpastir tudi rusinskih popov. Obdaroval je vrhu tega tudi rusinske učitelje, kajti rusinski otroci naj bi se vzgajali na vseh šolah pravovernopobožno. Napredek Čehov, izmed katerih je dr. Kramář po večkratnih potovanjih v Rusijo, kjer je imel posestva — profesor Masaryk in poslanec Klefač sta raje posečala Beograd — izjavil v parlamentu: »Trozveza je izigran klavir.« — napredek Čehov se je naslajal tudi na Francijo. Ko je Praga potrebovala nov vodovod, je predložila vrsto avstrijskih in nemških industrijskih ponudb za celi. Čehi pa so se odločili raje za francosko ponudbo. Povsod, kamor je Conrad pogledal, je hotel videti podminiranje. Srbe same, tudi še Čehi bi bil razumel. Toda za njega je bilo jasno, da so rovarili vsi v Evropi. Proti monarhiji

Dnevna kronika.

— Dar pravoslavnega episkopata novorojenemu prestolonasledniku. Pred par dnevi so posetili kralja patrijarh Dimitrijevič, ter metropolit Petar, Barnaba, Vasilije in dr. Dežić ter mu izročili v srebrne platnice vezan »evangelij« kot dar pravoslavnega episkopata novorojenemu prestolonasledniku.

— Novinarji pri kralju. V ponedeljek je sprejel Nj. Vel. kralj v posebni avdienci zastopnike Jugoslovenskega novinarskega združenja, ki so mu poročali o položaju novinarstva, zlasti o novem tiskovnem zakonu, ki je bil izdelan brez sodelovanja najbolj prizadetih, tj. novinarjev samih. Kralj se je z zastopniki nad eno uro razgovarjal ter obljubil svojo podporo. Pokojninskemu fondu Jugoslovenskega novinarskega združenja je poklonil kralj znesek 100.000 D.

— Himen. V Ribnici na Poh. se je dne 26. sept. poročila posestnikova hči gđna Anka Grubelnik-ova iz Janžvega vrha z g. Bogomirom Sollero, poš. sinom iz Ribnice. Gospa Anka je zavedna Slovenka, istotako njen soprog, zvesta narodnica »Tabora«. Zvečer so se zbrali sami odlični gostje od tod in celo iz sosedne Avstrije, da počasté novoporočen, obče spoštovan parček. — Bilo srečno!

— Dvorni maršal. Ker je dvorni maršal pukovnik Damjanović odšel v aktivno službo, je prevzel dolžnosti dvornega maršala kontreadmiral g. Drag. Prica.

— Zagrebska »Riječ«. Došlejši last novinskega koncerna Jugoslav. štampe dd. je prešla v last konzorcija Demokratske stranke z bivšim poslancem dr. Dimovičem na čelu.

— 10. ljudsko knjižnico. Otvari klub naprednih slov. akademikov v Celju v nedeljo 7. tm. v Dramljah pri Celju. Knjižnica bo nastanjena v šoli.

— Krašen uspeh slovenske pesmi v Italiji. Kakor smo že na kratko poročali, je priredil zbor slovenskih učiteljev turnejo po Italiji. Priredil je v vseh večjih mestih koncerte, ki so povsod krasno uspeli, razen v Trstu, kjer je fašistovska druhal nastop preprečila. Vsi italijanski listi se zelo laskavo izražajo o nastopih. »Gazzetta di Venezia« piše o nastopu v Benetkah: G. Kumer, dirigent zbora, je organiziral svoj zbor z globokim poznavanjem in veliko tehnično sposobnostjo, ki se zrcali v vsem nastopu. Zbor šteje 81 moških in 33 ženskih članov, kot solista pa sta sodelovala gospa Lovsetova z ljubljanske opere in gospod Rijavec z beograjske opere. Zbor razpolaga z izbornim glasbenim materijalom in je dobro uvežban. Osebito oba solista sta s svojim nastopom vzbudila vso pozornost in žela obilo priznanja. Ves program je sestojal izključno iz slovenskih pesmi, ki so se odpele v slovenskem jeziku. G. Rijavec je žel toliko priznanja, da je moral pridejati še dve ariji v ita-

lijanskem jeziku. — Uspeh slovenske pesmi in slovenskega zbora je toliko bolj ceniti, ker je italijanska publika zelo razvijena in kritična, in smo zlasti naša domača umetnika lahko ponosni.

— Usposobljenostni izpiti za obča ljudska in za meščanske šole pred praševalno komisijo v Mariboru (na drž. moškem učiteljsku) se prične dne 5. novembra t. l. ob osmih zjutraj. Pravilno opremljene prošnje za pristup k izpitu naj se predložijo po šolskem vodstvu pravočasno okrajnemu šolskemu svetu, da bodo najkasneje do 25. oktobra v rokali izpraševalne komisije. Prošnje naj se pišejo na celo polo in kolkujejo s 3 Din. priloge pa z 1 Din. Posebna vabila k izpitu se ne bodo pošiljala. — M. Pirš, predsednik.

— Obmejno šolstvo in »Družba sv. Cirila in Metoda«. V vodstveni seji CMD dne 29. sept. tl. se je dovolilo za nakup šolskih knjig za revno mladino na obmejnih šolah preko 14.000 D. Žal, da se za enkrat vsem mnogobrojnim prošnjam ni moglo ustreči, ker tega ne dovoljujejo denarna sredstva. Družba uvidi veliko potrebo podpiranja naših obmejnih šol in bo vsikdar z veseljem prošnjam dostrezala, ako bodo to zmogli njeni hodki. Severno mejo moramo podpreti, zlasti na šolskem polju. Otroci tamošnjih šol so večinoma revni in zelo težko kupujejo sedanje drage knjige. Pred vojno je oskrboval Schulverein in Sidska marka ondotne šole skoraj z vsemi potrebinami, zato pa je tudi nemstvo tako silno napredovalo. Ker pa ima družba poleg severne meje še druga zelo obsejna bremena, denarja pa malo, apeliramo na vso slovensko javnost, da se v vsaki priliki spomnja in podpira Ciril Metodovo družbo.

— Jugoslovensko-avstrijska tatnina pogajanja se bodo tekom oktobra začela na Dunaju.

— Škrlatica v Osijeku. V Osijeku se se prošli teden pojavili številni slučajni škrlatice, radi česar je mestni frakn odredil, da se morajo za 14 dni zapreti vse šole.

— Kdor je čebulo, bo dolgo živel. Čuvajte se konzerv in druge na umeten način prirejene hrane! Tako nas opominjati angleški zdravniki, njim na čelo kraljevi kirurg Frederick Treves. Človek je ustvarjen iz zemlje in lahko preživi samo naravno hrano, ne pa tudi take, ki prihaja iz raznih tovarn. Ameriški zdravniki se osebito zavzemajo za čebulo in trde, da oni, ki uživajo čebulo, najdalje žive. Črna čebula je bila glavna hrana delavcev, ki so gradili egiptovske piramide. Baže sloviti Clemeuceau vsako jutro na tešče pojedel skodelico čebulove juhe, da si s tem podaljša življenje. Te svoje navade nikoli ne opusti in je baže tudi na svojem potovanju po Ameriki ostal zvest, ker so Američani, ki čebulo zelo cenijo, sprejeli zelo simpatično.

bil zanj blizu. Delal je na oboroževalnih predlogih.

Bistvo njegovega dela je bilo tako skrajno skrbno kakor Aehrenthalovega. Prehajal je le z velike temeljne gradbe najprej k potrebnim podrobnostim, akti so bili obsevalno sredstvo kakor žezik. Meje so se morale ojačiti. Poznal je vsako mesto, vsako točko, kjer je potreboval obrambne utrdbe proti prihodnim Italijanov. S svojimi oficirji je bil bodi čisto in dovolj dolgo čez Lavaronski plan, čez obmejne Alpe; za težavno pot neobhodno potrebščine je bil natovori njegov sluga na mulo. Poznal je Soko do lino in Kras kakor lastne žepce. Vedel je, da bodo Srbi vdrli čez Višegrad, čez bosansko mejo, ko bodo nekoč prišli. Povsod tam jih je hotel zavarovano pričakati. K temu so prišle nujnosti na rumunski meji in karpatska obramba. Moralo bi se misliti na Madžarsko kakor na Avstrijo. Artillerija je bila zastarela, odkar se je preorožala Italija. Ako ni bilo mogoče imeti premoči, bi morala biti pripravljena vsaj obramba, ki bi bila kos novim oklopljenjem. Konrad je računil številko za število. Pri najbolestnejšem štedenju je moral zadržati 470 milijonov. Schönaich, vojni minister obeh državnih polovic, bi naj bil zahteval ta znesek za varstvo veleposil od monarhijskih delegacij.

Zasedale so v madžarski prestolnici. Cesar je pozdravil njihove govornike v Budimpešti. Avstrijski in ogrski mini-

K. T. Nowak — M. K.

Kako si je Avstrija sama izkopala grob.

(Prevod iz nemščine).

(Dalje.)

Obdeloval je sedaj oborožitvena vprašanja. Če je videl, da je zamujen čas, ko bi se dale z nevarnostjo obdani monarhiji osigurati meje s prehitvajočim napadom, bi se naj svetila vsaj bojna oprava, ki je veljala obrambi. Kamorkoli je Conrad pogledal, povsod je stal za njega sovražnik. Italija je brusila orožje za orožjem. Na visoravn Sette comuni je rastel for za forum. Italijani so stavili nenadoma najmoderneje oklopne fortifikacije, medtem ko se je v ljudno sestal Aehrenthal kmalu po rusko-italijanskem sestanku s Tiffonijem v Raconiggi-ju. Primorje je bilo preplavljeno z agenti. Ne le Italijani so se podajali radi na pot v Adrijo. Angleški potniki so pisali knjige o Dalmaciji, ki jih je kralj Peter s posebnim interesom sprejemal v konaku. Seton Watson se je živo zanimal za jugoslovansko vprašanje. Francozi, ki potujejo sicer redko, so kazali posebno zanimanje za težko dostopno Bosno. Aehrenthalu, ki sta mu bila obdelovanje aktov in politika skoro istovetna pojma, so se dogodil čuden pripetljaj, da ni spoznal nepristnosti zarotniških aktov, ki mu jih je bil po-

— Opušćene sodnije v Primorju. S 1. okt. so prenehale delovati okrajne sodnije v Kobaridu, Vipavi in Cerknem. Pri ostalih sodnijah je pomnoženo število italijanskih sodnikov.

— Manevri rdeče armade so se vršili minole dni med Minskom in Smolenskom. Sovjetsko časopisje zlasti hvali rdečo konjenico, topničarstvo in zračno plovbo.

Celjske vesti.

Iz drž. službe. Iz Celja v Velenje je premeščen ter imenovan za upravnika in rudarskega svetnika g. inž. Jos. Močnik, kot nastavnik na celjski rudarski šoli je nameščen inž. g. Vasilij Pavlovič.

Dijaški kuhinji v Celju sta darovala namesto venca na grob veleposestnika Fr. Mravljaka pri Sv. Antonu na Poh. po 100 D g. dr. Juro in Milko Hrašovec, oba odvetnika v Celju.

Splošno žensko društvo v Celju otvori svojo javno knjižnico v nedeljo 7. tm. v poslopiju Zvezne tiskarne.

Javno tombolo priredi celjski Sokol v nedeljo 21. okt.

Radi svojega tatvina v tovarni Wehnerja je bilo v soboto pred okroglim sodiščem obsojenih 16 oseb na težko ječo od enega do 15 mesecev.

Smrtna kosa. V nedeljo, dne 30. sept. je umrl na Bregu pri Celju g. Ivan Rodič, poštni poduradnik v pokopju. Kot dolgoletni denarni pismošoj je bil v Celju splošno znan in priljubljen. Naj v miru počiva!

Celjsko mestno gledališče. V petek, dne 28. in v nedeljo, dne 30. sept. se je igrala na celjsk. gledaliških deskah pred nabito polno dvorano »Marija Stuarta«. Pod režijo g. Zeleznika je bila igra zelo dobro zasledena, nastudirana in inscenirana. Vsem, zlasti pa nosilcem glavnih vlog gre najlepše priznanje. Drama se že tekom tega tedna ponovi za abonma.

Ljudsko vsehilišče v Celju je v zadnji odborovi seji sklenilo sledeče: Redna predavanja se vrše vsakih štirinajst dni, vsakokrat ob ponedeljkih ob pol 20. uri. Datum in naslov predavanj so sledeči: 8. okt. uradnik Šimic o Babiloniji nekdanji sedaj, 22. okt. primarij dr. Rajšp o alkoholizmu, 5. nov. magistratni svetnik Ivo Šubič o ustanovitvi naše države, 19. nov. primarij dr. Rajšp o spolnih boleznih, 3. dec. gimn. prof. dr. Omersa o reformi srednje šole na Češkem in 17. dec. dr. Ant. Schwab o današnjih nalezljivih boleznih. Spored in naslov predavanj po novem letu 1924 se objavi pred božičem. V sezoni se namerava vršiti pod vodstvom bančnega uradnika Osk. Černelca tudi poneti tečaj iz knjigovodstva, ki bo obsegal 30—35 ur pouka. Prijave članov se sprejemajo o priliki predavanja dne 8. okt. Za tečaj je treba plačati 50 Din.

Sokojsko društvo v Celju priredi v nedeljo, dne 7. tm. ob 16. uri v doljnih prostorih Narod. doma vinsko trgatve.

Turški predsednik sta bila tam, hollywoodski minister in skupni vojni minister. Ter Aehrenthal. Šef generalnega štaba z delegacijami ni imel posla. Imel je svoj sedež na Dunaju. Ali se je dovolil od njega zahtevati kredit, mu ni javila nobena depeša iz seje. Čital je dovolitev prihodnjih dni v listih. Z vsem je prodrl vojni minister: z vsa vsoto, z vsemi 250 milijoni... Conrad ni mogel izpregovoriti. Poklical je sodelovalce. Kaj bi naj vse to pomenilo? Izgovoril sodelavce. Toda sedaj je bil Conrad tudi že trd kakor mramor, kakor so ga od časa do časa poznali, z ledenosivimi, ledenomrznimi pogledi, ki so se jih vsi bali. Za njegovim namostojem oboroževalni program, ki je zahteval znesek skoro na polovico. In referentom je bil prepovedal, naj ne govorijo o predmetu, ki ga je šefom generalnega štaba, svojim lastnim šefom. Kakor da ne vedo o ničemer...

Depesha cesarju. Mrzlično se obdelala še enkrat prvotni načrt, dokler ne pride dovoljenje za avdienco; baron ga vzame s seboj v Budimpešto. Cesar izjavlja, da je zadeva že odpravljena. Delegacije so svoj sklep že storile. General prosi vojnarno vrhovnega komandanta, da bi smel o predmetu referirati ministrom. Proti temu cesar ni imel ugovora. (Dalje prihodnjič.)

Mariborske vesti.

Maribor, 2. oktobra 1923.

m Dr. Rosinov večer v Mariboru. V proslavo 60-letnice zaslužnega narodnega bojovnika dr. Frana Rosine priredi tukajšnja Slovanska čitalnica v soboto, dne 6. oktobra ob pol 21. uri v čitalničnih prostorih »dr. Rosinov večer«. Razen svojih članov je povabila k večeru tudi ostala narodna društva.

m Mariborčani v vojni akademiji. V prvi letnik Vojne akademije v Beogradu so sprejeti iz Maribora brez izpita gr.: Maks Korban, Josip Rijavec, Pavle Vošnjak in Kazimir Židanik. Sprejemni izpit z odličnim uspehom so položili Al. Pelicon, Momčilo Novak, Vilko Ogorelec in Ivan Suban.

m Društvo jugoslov. akademikov v Mariboru javlja, da je na svojem X. red. obč. zboru dne 27. sept. tl. izvolilo za zimski semester 1923-24 sledeči odbor: Predsednik Planinšek Odon, cand. iur.; podpredsednik Ferlan Lojze, cand. iur.; tajnik Sijancec Franjo, stud. phil.; blagajnik Soršak Zmago, stud. techn.; knjižničar Lichtenwallner Milan, stud. iur.; namestnik Černigoj Jaroslav, stud. techn.; revizorja: Kristan Boris, cand. med.; Hermanko Josip, stud. techn.; častni sod: Dev Miro, cand. iur.; Spindler Ciril, stud. iur.; Stancer Franc, st. phil.

m Pomnoževanje sovražnega nam elementa v Mariboru. Prejeli smo: S prevzetjem južne železnice v državno upravo je postal Maribor obmejna postaja v polnem pomenu besede. Naravno, da pride semkaj zopet večje število zastopnikov avstrijske državne železnice. Prišlo je že baže 5 ključavničarjev, pridejo pa še skladiščniki, popisovalci vozov itd. Jasno je, da se bo Avstrija skušala sedaj otresti ljudi, ki so po prevratu leta 1919 iz golega sovražstva do naše države popihali v Avstrijo. Da bodo ti ljudje med nami zgolj hujskači, menda ni treba še posebej povedati. Zato bi naj naše oblasti pač dobro pazile, da nam avstrijska žel. uprava ne vrine kakih elementov, ki bi skušali pri nas samo v kalnem ribariti.

m Kavarna mestni park. Dnevno zvečer pri vsakem vremenu svira na glasovirju znani češki pianist Franjo Chalupa.

m Predavanje o gradnji in elementarnih nevarnostih. Predavanja se prične v mali kazinski dvorani in sicer prvo predavanje v sredo zvečer dne 3. oktobra. Pred predavanjem se vrši javna seja zadruge »Mojmir«. Seja se prične ob pol 20. uri (pol osmih) in se konča tako, da se s predavanjem prične točno ob 20. uri. Pri javni seji ima vsakdo (tudi nečlani) pravico staviti vprašanja, ki se tičejo gradnje ali poslovanja zadruge. Predavatelj se dotakne tudi katastrofe, ki priti našemu gospodarskemu življenju, ako še nadalje vztrajamo pri onih dosedanjih nevarnostih razmerah, katere smo si sami vsvarili. Zato je želeli, da se predavanju udeležujejo zlasti oni, ki ne znajo ali ne razumejo ceniti današnje vrednosti denarja.

m Ljudski knjižnici je daroval njen stalen podpornik, odvetnik dr. Karl Koderman zopet 100 D. Posnemajte!

m Stroga zima je napotila, kakor čujemo iz dobro informiranih krogov. Udruženje vojnih invalidov v Mariboru, da je določilo glavnim dobitkom pri tomboli, ki se vrši dne 14. oktobra v Mariboru, po 1 klastro lesa, nakar občinstvo opozarjamo pri nakupu srečk. Vrhutega je nebroj dobitkov v premogu, lesu, jestvinah in drugem.

m Posamezni pouk iz strojepisja, stenografije (Reform-sistem in Gabelberger), trg. dopisja, knjigovodstva (enostavno, amerik. in dvostavno), in trg. in bančnega računstva. Kovač, Maribor, Krekova ulica 6.

m Kolesarska nadloga. V zadnjem času se je med kolesarji zopet udomačila grda navada, da se dosledno izogiba jo cest in vozijo po potih za pešce in celo po trotoarjih. Policijski stražniki imajo strog nalog, kontrolirati vse kolesarje, ter paziti tudi na to, da so kolesa predpisano opremljena z zavoro, zvoncem in lučjo. Vsakomur, ki se ne more izkazati z legitimacijo o prijavljenem kolesu, se kolo zapleni. Policijski komisariat ima že prav čedno zalogo takih zaplenjenih koles.

m Preveč dobre kapilice se je nalezelo minulo nedeljo nek Andrej Martiček, ki

kljub ministrom prepovedi vsako nedeljo berači po vinotocih, kjer so ljudje v dobrem razpoloženju najbolj radodarni. Na Aleksandrovi cesti je opotekajoč se padel na nek kamen in se na glavi precej občutno ranil. Rešilni oddelek ga je obvezal in nato prepeljal v — hotel Graf, oddelek za pijančke.

m Pri kuhanju kave počesretil. Edv. Schöneck, slaščičar pri tvrdki Pelikan, je minulo nedeljo kuhal v gostilni »Puntigam« v Mlinski ulici kavo za veselico zasebnih nastavljenec. Vrelo kavo je napolnil v izposojeni vojni poljski kotliči in ga trdno zaprl. Vsled izkipevajoče pare je kotliči eksplodiral. Schöneck je dobil težke opekline po obrazu in rokah. Na rešilnem oddelku so ga obvezali, nakar se je podal v bolnico.

m S samokresom grozil. Nek Jakob Z. je prišel včeraj dobro razpoložen domov. Doma se je sprl s vojo ženo in 18-letnim sinom ter jima grozil s samokresom. Oba sta zbežala na policijo, in ga tam prijavila. Dognalo se je, da je bil samokres prazen, vsekakor pa mu je policija odvzela dovoljenje za nošnjo orožja.

m Nezgode. Konradu Brezniku, kurjaču j. žel. je postalo v nedeljo v gostilni Roth nenadoma slabo, tako, da se je onesvestil. Rešilni oddelek mu je pritisnil prvo pomoč ter ga prepeljal na stanovanje. — Polkovnik v. p. Alojzij Kranjc se je vsled onemoglosti zgrudil na Slomškovem trgu. Prenesli so ga na policijski komisariat, odkoder ga je rešilni oddelek prepeljal na njegov dom.

„ITO“ je najboljša zobna krema. Dobi se povsod.

Narodno gledališče.

Predstava 1. Sezona 23-24. Abonement D. V torek, 2. oktobra 1923. ob 20. uri.

Kralj na Betajnovi

Drama v treh dejanjih. — Spisal Ivan Cankar. Režira Valo Bratina.

O S E B E:

Kantor, fabrikant	Bratina
Hana, njegova žena	Buksekova
Francka, njuna hči	Jelenčeva
Pepček, dvanaestleten	Božinov
Francelj, desetleten	Sonjin
Nina, sorod. Kantorjeva, štirinajstletna	Kraljeva
Krnc, nekdanji stacionar in kreinar	Rasberger
Maks, njegov sin	Tomažič
Zupnik	Kovič
Bernot, posestnik, absolviran tehnik	Skrbinšek
Sodnik	Grom
Lužarica	Šturmov
Kantorjev oskrbnik	Tepavac
Sodnica	Pekova
Koprivec	Tovornik
I kmet	Harastović
II kmet	Zehrer

Vrši se v jeseni, v malem trgu Betajnovi.

Med izvajanjem vstop ni dovoljen.

REPERTOIRE:

Torek, 2. okt. Kralj na Betajnovi, ab. D. (Otvoritvena predstava.)
Sreda, 3. okt. Zaprt.
Četrtek, 4. okt. George Dandin ali prevarjeni soprog, ab. A.
Petek, 5. okt. Zaprt.
Sobota, 6. okt. »Zlatoroga«, izv. Otvoritvena glasbena predstava.
Nedelja, 7. okt. George Dandin ali prevarjeni soprog. Izv.

Kultura in umetnost

x Južna Srbija. Prejeli smo dvojni zvezek, št. 32. in 33. IV. knjige skopljanske revije »Južna Srbija«, ki prinaša sledečo vsebino: Andjelko Krstić: Jovo Napoličar. Pripovedka iz Južne Srbije. Jozef Mak—M. Perunovac: Akonto. Čed. K. Protič: Zviždal je vetar... Čed. K. Protič: Ispovedni psalmi. Dragoljub Obradović: Na gradskim kulama. M. B. Jojič: Govor bukovog lišca... Dr. Grga Novak: Avstrijsko-evropski diplomatski spor zbog Beogradske tvrđave (1858—1859). Fr. Kidrič: Običaji Turaka v XVI. veku. Bartolomej Georgijević. — Marko P. Cemović: Srpsko-hrvatsko pitanje. St. Simić: Japanac o Srbiji. Gl. Elezović: Sokolarstvo na Kosovu. Stev. Mil. Šiljački: t. Stevan S. M. ...

Sport.

: ISSK Maribor : SK Svoboda 2:1 (0:1). V nedeljo, dne 30. septembra se je vršila na prostoru SK Maribora prvenstvena tekma med zgoraj navedenima kluboma. SK Maribor na noben način ne more priti v formo, katero je imel pri pomladanskih prvenstvih. Njegova igra je skoro nesmiselno metanje žoge semtertje, ki prihaja pred golom nasprotnika do svojega viška. V nedeljo se ni videlo tudi ene zamišljene kombinacije; oba gola za SK Maribor sta padla iz nekaterih srečnih lofov za žogo. Navzlic temu, pa bi moral biti rezultat tekme drugačen, ker je SK Svoboda pokazala zelo malo odporne sile. Igra sama na sebi je bila nekoliko surova, na čemer nosi krivdo tudi sodnik g. Nemeš, ki je namesto da bi surove igralce izključil, iste vedno samo opominjal. Maribor je od 17 minute prvega polčasa (ko je bil golman po nesreči tako udarjen, da so ga nezavestnega odnesli z igrišča) igral samo z 10 ljudmi. — V zadnji polovici drugega polčasa pa je SK Svoboda zbranimu občinstvu pokazala svojo nediscipliniranost. Po popolnoma regularnem голу, katerega je sodnik navzlic protestom Svobode priznal, je ista s prekanjem z publiko in s kričanjem, ki spada na polje ali v gozd, ne pa na športni prostor, zapustila igrišče. Kazen, ki jo bo klub dobil za to od »Pododborca«, bode že naučila Svobodo discipline in obnašanja na igrišču. — Publika je tokrat tudi pokazala, da se zna prav pocestno obnašati. Za vsako odredbo sodnika, ki je bila v škodo Svobodi, je nemški del iste zagnal uprav hurovski krik in žvižganje. Tudi proti temu bi bilo treba najti kak pripomoček.

: Finale za nogometno prvenstvo Jugoslavije. Gradjanski zopet prvak. V nedeljo 30. tm. se je vršil v Zagrebu med dezdajnim prvakom Jugoslavije, zagrebškim klubom Gradjanski, ter prvakom Bosne sarajevskim Saškomo finale za prvenstvo Jugoslavije v nogometu. Končal pa je neodločeno v razmerju 1:1 ter se je nadaljeval v ponedeljek. Rezultat 4:2 za Gradjanskega, ki ostane prvak Jugoslavije.

: Dirka za Kolesarsko gorsko prvenstvo Slovenije bo v nedeljo 7. tm. na gorski progi Podlipa - Smrečje (8 km).

: Kolesarsko prvenstvo Slovenije si je v nedeljski dirki na progi Ljubljana - Vransko - Ljubljana, katere se je udeležilo 10 dirkačev, priboril Galtes iz Ljubljane. Drugi je bil Meze, tretji Pogar, četrti Prah, peti Ladič, vsi člani »Ilirije«.

: Boksarsko prvenstvo Evrope si je priboril Belgijec Montrenil, ki je premagal Francoza Gleizesa.

: Maratonski tek v Pragi. Češkoslovaška sportna organizacija je priredila 28. sept. v Pragi maratonski tek. Interes športnikov in občinstva je bil zelo velik. Distanca je znašala 40.100 m. Prvi zmagovalac je bil Scholze iz Breslave, drugi Franc od dunajske Herthe, tretji Zyka od praške Slavie. Od 17 tekačev so 4 že med tekom opustili tekmo.

Turistika in sport.

: OASPD. Soboto, dne 6. oktobra ob 17.20 do Celja in ob 20.30 do Paskevasi, nadalje čez Gorenji vrh v Mozirje in čez Šmihel v Mozirsko kočjo (1344 m). Od tam zjutraj 7. okt. izlet na Boskovec (1590 m) in pogled v Ledenico. Jestvine in svetilke vzeti s seboj. — Nedeljo, 14. okt.: ob 5.25 do Ruš ter ob divjeromantični Lobnici skozi Vrata, mimo Kaskad, Malega Skoka, Velikega Šumika ter čez Reber do Ruske kočje. Nekaj prigrizka. Sestop po dogovoru. — Rotter.

: Skuta je dobila letos 48 železnih klinev in 28 m žice za Streži, tudi ima spominsko knjigo in štambilko. Sedaj je dostopna tudi manje izvežbanim turistom. Turski žleb se je letos temeljito popravil in upajmo, da plazovi ne bodo ves trud pokvarili.

Gospodarstvo.

g Blagovne borze 1. tm. Beograd: turščica 280, pšenica 360, ječmen 255, oves 255, krompir 116. — Novi Sad: pšenica bačka 360, ječmen 275, novi 245, turščica bačka 260, moka bačka 50, 575, 475 230

g Hmelj. XXVL. brzojavno tržno poročilo. Zatec, 29. sept. Razpoložanje zelo čvrsto; cene 3100—3300 žk za 50 kg.

g Društvo »Trgovska akademija« v Ljubljani. Zadnji »Trgovski list« prinaša sledeči »poziv trgovstvom«: Bodočnost naše trgovine je odvisna od usposobljenosti našega naraščanja. Naš najvišji trgovsko-šolski zavod, Trgovska akademija v Ljubljani, radi nezadostnih državnih predstev daleč zaostaja za zahtevami modernega časa glede opreme z učili, laboratoriji, blagovznanskimi zbirkami itd. ter nima niti lastne strehe za svoje učne lokale. Posledica tega je, da slušateljem ne more nuditi one izobrazbe, ki bi jih postavila vsaj v isto vrsto z absolventi enakih inozemskih zavodov. Da obratimo našo trgovino pred invazijo tuje trgovske inteligence in pred inozemskim gospodarskim vplivom in konkurenco, moramo poseči po samopomoči. Z namenom, da zbere potrebna sredstva za zgradbo poslopja in opremo trgovske akademije, kakor tudi za razne študijske podpore trgov. akademikom, se je ustanovilo »Društvo trgovska akademija«, ki ima svoj sedež v Ljubljani, Beethovnova ulica 10-I. Sredstva so mu denarni prispevki in članarina, ki znaša letno 10 Din. Če bi le večji del trgovcev Slovenije pristopil k društvu, bo uresničenje njegovega cilja zagotovljeno. Trgovci največ in vedno žrtvuje za raznovrstne namene, od katerih nima v stanovskem oziru nikake koristi. Naj enkrat žrtvuje malenkost tudi zase, za svoje stanovske interese. Naj ne bo zavednega trgovca, ki ne bi bil član društva Trgovska akademija. Gremiji in posamezniki naj podpirajo in propagirajo to plemenito in velevažno akcijo. Z nabitimi polami in z osebnim posredovanjem naj pridobivajo pristopne izjave, ki jih je poslati društvu, katero bo nato dostavilo prijavitnikom poštne polovice za nakazila članarine, odnosno morebitnega posebnega višjega prispevka. Trgovci, storite svojo stanovsko in časno dolžnost. S podpiranjem svojega najvišjega stanovskega vzajališča skrbite obenem za boljšo bodočnost svojega stanu.

g Nova tobačna tovarna v Zagrebu. Zagrebški regulatorni odbor se bavi s vprašanjem razširjenja zagrebske tovarnice cigar. Poleg tega namerava zagrebska občina zgraditi novo poslopje za tovarnico cigaret. Do definitivnih sklepov še ni prišlo, ker je treba slišati tudi mnenje merodajnih državnih činiteljev, ki so na tem vprašanju najbolj zainteresirani.

g Nova tovarnica vagonov. V Beogradu se je osnovalo novo delniško društvo pod imenom »Srpsko d. d. za gradbo železniških vozov in lokomotiv«. Društvo je nakupilo velike komplekse v Kragujevcu, kjer bodo zgrajene delavnice. Vlada se je obvezala, da bo delavnica vedno zaposlena. Društvo je dobilo tudi koncesijo za mobilne delavnice, ki bodo že s 15. novembrom začele funkcionirati na vseh progah.

g Kongres zadružnega saveza v Splitu. Dne 10. oktobra se vrši v Splitu tretji kongres Zadružnega saveza za Dalmacijo, ki se bo bavil z zadružnimi in gospodarskimi prilikami Dalmacije. Za kongres vlada med tamšnjimi gospodarskimi krogi veliko zanimanje.

g Dolžina naših železniških prog. — Glasom statističnih podatkov prometnega ministristva znaša dolžina vseh železniških prog v naši državi skupno 7.751 km. Od teh je 2.066 km ozkotirne in 5.685 km normalnotirne železnice. Razen državnih železniških prog je v naši državi še 1.631 km železniških prog, ki so zasebna lastnina.

g VII. jugoslovan. gostilničarski kongres se vrši dne 16. in 17. okt. na Sušaku. Govorilo se bo o reorganizaciji gostilniško-kavarniške obrti, o zakonu o takšnih, o ureditvi občinskih trošarin, o gostilničarski zbornici, o zavarovanju delavstva, o strokovnih šolah za gostilničarstvo itd.

g Kmetijsko zadružništvo v Srbiji. V Srbiji je bilo v l. 1922 zavsem 1538 zadrug, od katerih jih je 859 poslalo glavnemu Savezu poročilo. Zadružnikov je 79.356. Največ je nabavljalnih zadrug, potem pa kreditnih.

g Interes Amerike za naše produkte. V zadnjem času se v Ameriki čuti zelo velik interes za nekatere naše produkte.

Zlasti suha jabolka in suhe hruške, orehi, suha črevesa za klobasičarje, krzna, zdravilne rastline, les za pohištvo, antimon, svinec itd. bi našli zelo hvaloslojno polje. Tudi naše slive bi se dale zelo uspešno placirati na ameriških tržiščih poleg kalifornske slive, ki je predraga za fabrikacijo. V okviru jugoslovensko-ameriškega oddelka Slovenske banke se pazno proučuje vprašanje možnosti izvoza naših produktov v Ameriko. Prepričani smo, da pride od študija do realizacije, ako bo na trgovski bazi izvedljivo.

g Dobava električnega materiala. Pri ravnanstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 15. oktobra t. l. očetna licitacija glede dobave raznega električnega materiala. Predmetni oglaš z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dražba lesa. Pri direkciji šum v Sarajevu se bo vršila dne 15. oktobra t. l. dražba 20.000 m³ iglastega in 5000 m³ bukovnega lesa na panju. Predmetni oglaš z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Agrarna biblioteka II. Knjiga. Inž. M. Grković: Smernice naše privredne politike. Za održanje naše političke slobode brezuslovno je potrebno da postignemo i svoju ekonomsku neovisnost, a do ove čemo moći da dodamo jedino radom i jednom spretnom privrednom politikom, koja će biti u stanju, da do skrajnjih granica mogućnosti zaštiti interese svih naših privrednika bili to oni trgovci, bankari, industrijalci ili zemljoradnici. Pošto je pak naša država par excellence jedna agrarna zemlja, razumljivo je, da će biti potrebno, da se naša privredna politika akomodira zahtjevima zemljoradnika kao naše najvažnije privredne grane. G. Inž. Milan Grković nam je u ovoj opširnoj raspravi iznio svoje mišljenje u pogledu privredne politike, koju bi morala naša državna vlast da provodi u interesu cjelokupne naše privrede, pa se je u prvom redu (i poglavlje) osvrnuo na privrednosocijalne zakone, po kojima bi se morala naša privreda da organizira. Zatim je prešao na pravac, koji se ima uzeti kod izgrađivanja naše industrije, zahtijevajući, da se naročito mora ići za tim, da stvorimo industriju, koja će stajati u najtišnijoj vezi sa zemljoradnjom. Tom prilikom predlaže, da se mora čim više ojačati naša agrarna industrija, industrija zemljoradničkih strojeva, alata i orudja, industrija vještačkog djubra, te konačno industrija eksportnih sredstava kao željeznica, ladja, osobnih i teretnih automobila. U drugom poglavlju (Životna jakost našeg privrednog organizma) donosi pisac sliku naše izvozne snage, iz koje možemo zaključivati, da od cjelokupnog našeg izvoza poljoprivredna proizvodnja sačinjava dvije njegove trećine, što nam svjedoči, da je za industrijalnu proizvodnju otvoreno još vrlo veliko polje rada, koje do danas još stoji neobrađeno. Nakon izvoza predložuje nam i veličinu našeg uvoza i preporuča skromnost i štednju kod kuće, da se u manji čim više uvoz luksuzne robe, koja nije nikako jedna od prvih životnih potreba nijednom članu naše društvene zajednice. U trećem poglavlju (Carinska zaštita) raspravlja o zakonu o općoj carinskoj tarifi, koji je naša državna vlast svojevrjemno donijela, pa se obara specijalno na izvoznu carinu na naše zemljoradničke glavne potrebe kao što su to odeli i obuće. U zadnjem poglavlju (Pojeftinjenje života i valutarni problem) govori pisac o sredstvima pojeftinjenja života, te traži povećanje proizvodnje dobara, koja povlači za sobom povećanje ponude, a smanjenje potražnje. Zatim raspravlja o valutarnom problemu, koji mora da se za nas povoljno riješi jednom podesnom valutarnom politikom, koja ima da ide za tim, da povećamo potražnju našeg novca, a time i njegovu kupovnu vrijednost naročito u inostranstvu, što možemo postići najprije povećanjem našeg izvoza. Rasprava je napisana vrlo lijepim stilom i pisac pokazuje duboko poznavanje svih naših današnjih socijalno-ekonomskih problema. Ova će knjiga za sigurno zanimati sve naše privredne krugove, jer će u njoj naći štošta nova i na taj se način orijentirati i uputiti u današnje

stanje naše privrede te upoznati se sa njezinim zahtjevima, pa ju stoga svima najtoplije preporučamo. Ovu dragu knjigu Agrarne biblioteke sledi u najkraćem vremenu treća knjiga i to od g. Oskara Ivon-Bilića, nadzornika vinarstva u Sibeniku, o »Bolestima i manama« te pripravljanju vina. Knjiga štampana je ćirilicom, a može se nabaviti u svim knjižarama i uredništvu »Meje«, Zagreb, Jurišićeva 16. Narudžbe za knjižare vrši knjižara Zabavne biblioteke u Zagrebu, Frankopanska 1.

Objave.

g Glasbena Matica v Mariboru — pouk v harmoniji. Za vse fiste, ki se želijo strokovno poučiti v splošnih in višjih zakonih glasbenega nauka, osobito za take, ki so se že praktično upoznali s pevsko ali instrumentalno glasbo, sploh pa za vse, ki se hočejo izobraziti v umevanju glasbene umetnosti, bo Glasbena Matica v Mariboru otvorila v sličaju dovoljne priglasitve poseben tečaj pa pouk v glasbeni harmoniji. Ker je namen splošno izobraževalec, bo ukovina izredno nizka (kvečjemu mesečno 5 D), namenjena le v kritje lastnih stroškov. — Prijave sprejema rav. Glasb. Maticice do srede popoldne od 17.—18. ure pop. v pisarni Glasb. Maticice (Götz, 3 nadstr.) ali pa pismeno.

g Kolesarski klub »Perun« vabi vse svoje člane na važno sejo, katera se vrši v sredo, 3. oktobra v klubovi sobi v Nar. domu. — Prihod obvezen!

g Stenografski tečaj na drž. trg. šoli. Sporazumno so se določile učne ure v četrtak in ponedeljek od 18.—20. ure. Prijavljenci naj pridejo torej v četrtak.

g Pevsko društvo »Luna« v Lajtersbergu v Krčevini priredi v soboto dne 6. oktobra vinski trgatav z jako zanimivim sporedom v vseh prostorih gostilne Kramberger v Krčevini v prid revni šolski mladini in društveni blaginji. Začetek ob 19. uri. Vstopnina za nečlane 6 Din.

g Plesni zavod Pečnik naznanja, da se vrše tečaji za moderne plesne vsake ponedeljek in četrtek, tečaji za začetnike vsako sredo in soboto od 20. do 22. ure. Plesni tečaj za otroke se vrši vsako sredo in soboto od 16. do 18. ure. Prijave

se sprejemajo s a m o v stanovanju, Krekova ulica 8, dnevno od 11. do 12. in 17. do 18. ure. V učni dvorani se prijave ne sprejemajo!

g Instrukcije za višjo in nižjo gimnazijo daje reven osmošolec. Naslov pove iz prijaznosti uprava »Tabora«.

Razno.

r Spor med Angoro in Carigradom. Carigrad je zelo užaljen, da je degradiran od mogočnega prestolice osmanskega carstva na navadno pomorsko mesto, do čim je Kemal paša proglasil prej neznan Angoro za prestolico svoje republike. O priliki deklaracije predsednika turške vlade, ki je obljubil Carigradju nom vsa mogoča izboljšanja, popravo cest in železnice, ustanovo šol, bolnic in drugih zavodov, je nastala v carigradskem časopisju huda polemika. Carigradčani angorski vladi prav malo zapajo. Angorčani so bili radi tega zelo hudji na Carigradčane ter so jim očitali, da ne znajo družega, kakor pripovedovati bajke in kritizirati, za delo pa niso porabni. Da pomiri Carigradčane, je Kemal paša odločil, da turška vojska na najsvetečnejši način vkoraka v osvobodjeni Carigrad in tako nudi Carigradčanom priliko, da se po stari navadi zopet enkrat postavijo pred svetom.

r Zgodovinski telefonični razgovor. Zanimiv, ob enem zgodovinski telefonični razgovor se je vršil med Barcelono in Madridom v trenutku, ko se je v Madridu zvedelo, da namerava Primo de Rivera izvršiti državni udar. Predšnji vojni minister Aizpuri, osebni prijatelj Rivero, je poklical na telefon Rivero ter mu prijateljski svetoval, naj opusti svojo namero. Rivero mu je odvrnil, da je to popolnoma nemogoče. Ker vse nadaljno prigovarjanje ni pomagalo, je vojni minister postal nestrupen, ter osebno zapovedal v telefonu: »Sedaj govori z vami vojni minister, Gospod komandant Katalonije (Rivero), ukazujem vam, da nehate s Vašim delovanjem«. Rivero mu je mirno odvrnil: »S španskim vojnim ministrom nima Rivero nikakega posla več! S tem je bil pogovor končan.

Mala oznanila.

Učenec se sprejme pri trdku L. Baloh, Maribor, Grajski trg 3. 2056 10—10

Privatni pouk in kurzi v francoščini, angleščini in nemščini daje ga F. Mirovič, Smoletova ul. 10. Francoski in angleški večerni kurzi za odrasle. Francoski kurzi za otroke, tudi za one pred šolsko obveznostjo. Pouk za otroke v modernem ročnem delu in raznih tehnikah. Sprejem dnevno od 16.—17. ure. 2136

Veliko skladišče v sredini Maribora se daje v najem pod pogojem, da si ga najemnik sam pripravi in uredi. Natančnejša pojasnila daje stavbenik gospod Julij Glaser v Mariboru. 2155

Zamenjam štirisočno stanovanje z električno luto in balkonico za trisočno s kopalnico. Ponudbe pod »Park« na upravo »Tabora«. 2160

Stanovanje za postnega delavca imam na razpolago v Studencih, Cankarjeva ulica št. 7. 2159

Malo stanovanje s kuhinjo bi lahko v kratkem zasedel kak državni uradnik ali železničar, če bi odkupil tudi vse pohištvo, oziroma prišel v stanovanje kot podnajemnik. Ponudbe pod šifro »M. R.« na uredništvo »Tabora«. 2158 3—3

Perilo za pranje se vzame na dom po nižnji ceni. — Vprašati pri Mariji Skrbinc, Stroumayerjeva ulica 8.

Zamenjava stanovanja. Stanovanje, obstoječe iz sobe in kuhinje, parket, električna razsvetljava, prtilje, sredini mesta, se zamenja s stanovanjem z dvema sobama in kuhinjo. Vprašati: Sodna ulica št. 25. vrata 2. 5—5

Glavna Carinarnica I. Reda u Mariboru.

Objava.

V sredo, dne 3. oktobra od 10. do 12. ure se vrši javna prodaja malenkostnih predmetov v II. skladu mariborske carinarnice. 2158

Po najnižji ceni

najlepše klobuke, srajce, kravate, nogavice, parfumerije in drugo modno blago dobi se samo pri trdku 2156

B. Veselnović & Co. Maribor, Gosposka ul. 26.

Galanterija

drobnina, trikotaža Samo na debelo! Gaspari & Faninger Maribor 1047 Aleksandrova cesta 48.

Dražbeni oklic.

V soboto, dne 6. oktobra 1923, ob 9. uri se vrši vsled sklepa okrajnega sodišča v Mariboru z dne 19. septembra 1923, A V 429/23-4, na Glavnem trgu v Mariboru javna dražba v zapuščino g. Antona Jurja spadajočih premičnin: Pohištva, obleke, perila i. t. d.

Izključna cena je cenilna vrednost. Najvišji pouderek se plača takoj v roke podpisane sodnega poverjenika, zdražene stvari mora zdražitelj takoj prevzeti in odstraniti. 2157

Maribor, dne 2. oktobra 1923.

Mihael Korber, notar kot sodni poverjenik.